

LICHT OP ENERGIE

November 2016 – Hellemans Consultancy

Economie	<i>Trumponomics.</i>
Grondstoffen	<i>Olieprijs richt zich op in aanloop OPEC bijeenkomst. Prijscorrectie op de kolenmarkt?</i>
Aardgas	<i>Lange termijnrijzen maand op maand gelijk.</i>
Elektriciteit	<i>T.o.v. september is de 1 year ahead prijs 5 euro hoger, maar 2 euro lager dan begin november.</i>
Weer	<i>Na paar koude en warme dagen keren de temperaturen terug naar gemiddelde waarden.</i>
Verwachting	<i>Ruimte voor verdere prijsstijgingen kleiner geworden door ontspanning kolenmarkt en het wegebben van de grootste paniek over de beschikbaarheid van Franse kerncentrales.</i>

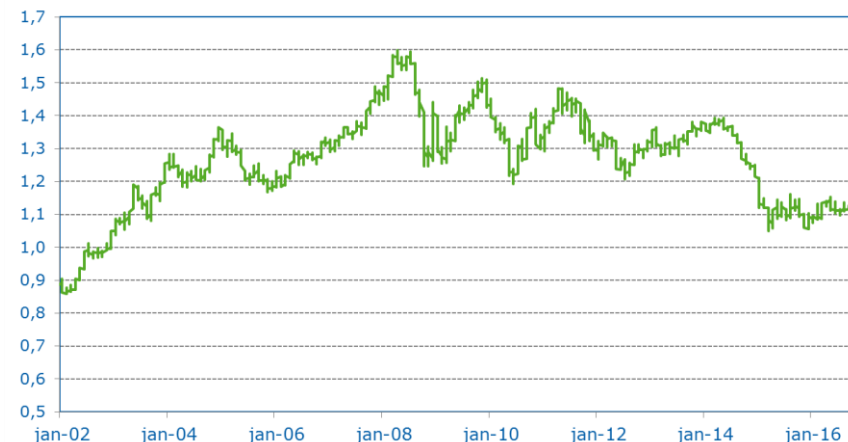
Economie

Niet de Centrale Banken, maar de verkiezing van Donald Trump tot nieuwe president van de VS zorgde voor een plotselinge omslag in de inflatieverwachtingen. Een van de verkiezingsbeloften van de vastgoedbaron is een grootscheeps investeringsprogramma voor infrastructuur. Op basis hiervan verwachten de financiële markten een sterke toename van schulduitgifte door de Amerikaanse overheid. Om een dergelijk volume aan schuld weg te zetten en als compensatie voor de verwachte hogere inflatie zal de rente op dit schuldpapier verder stijgen.

Vraag is wel of het parlement, gedomineerd door Republikeinen waarvan een deel fel gekant tegen iedere verhoging van de Amerikaanse staatschuld, hiermee akkoord gaat. Ook de wisselwerking tussen de regering Trump en de FED wordt een interessante. FED president Yellen heeft, volgens de markten, duidelijk gemaakt dat de rente in december verder omhoog kan. Een hogere rente zal de rentebetalingen van de Amerikaanse overheid doen stijgen. Op Wall Street leidt dit nog niet tot grote ongerustheid getuige de deze week behaalde recordstanden.

De afgelopen week is de Euro ten opzicht van de dollar verzwakt tot het laagste niveau sinds 2003. Niet alleen de hogere rente, maar ook onzekerheid over de Europese bankensector, het Italiaanse referendum als ook de nationale verkiezingen in Frankrijk, Duitsland en Nederland vreten aan het vertrouwen in de Eurozone en zetten de euro onder druk.

Fig. 1 – Euro/USdollar wisselkoers

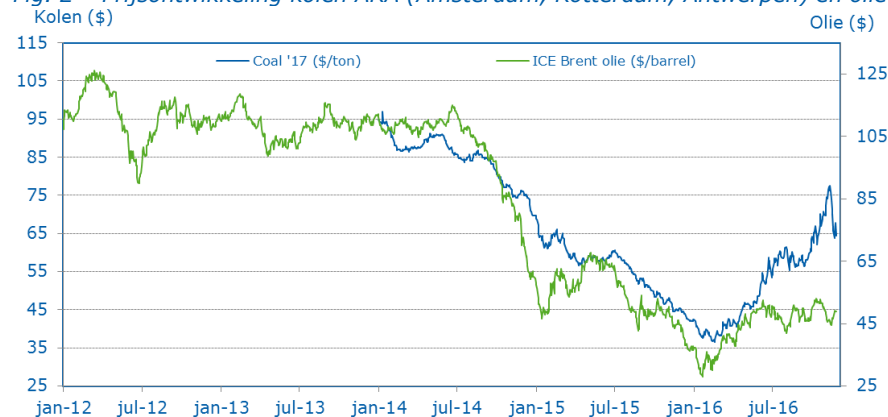

Grondstoffen

Volgende week komen de OPEC leiders bij elkaar om het voornemen van een productieplafond te bekrachtigen. Althans, dat is de bedoeling. Tot nu toe lijken de experts die de details moeten uitwerken maar weinig vorderingen te maken. Ook uitlatingen van de verantwoordelijke olieministers duiden niet op grote eensgezindheid. Zeker tussen gezworen vijanden Saudi Arabië en Iran is er niet of nauwelijks ruimte voor enige toeschietelijkheid welke nodig is om tot een compromis / plafond te komen. Tevens blijkt dat in het verleden productieafspraken consequent werden overtreden.

Bijkomend probleem voor de OPEC is dat de nieuwe Amerikaanse president de eigen energiesector/olie-industrie gunstig gezind is. Lagere belastingen en minder scherpe milieuwetgeving kunnen de kosten voor Amerikaans schalieolieproducenten omlaag brengen. Hierdoor zal de ruimte voor prijsstijgingen, ingeleid door een OPEC productiebeperking, worden beperkt door schalieolieproducenten die parallel aan een oplopende prijs hun aanbod zullen vergroten. Vraag is dan of voor de OPEC landen de hogere prijs opweegt tegen het ingeleverde marktaandeel.

Fig. 2 – Prijsontwikkeling kolen ARA (Amsterdam, Rotterdam, Antwerpen) en olie

Evenals de olieprijs is de prijs voor kolen binnen een jaar eerst bijna gehalveerd om vervolgens weer in prijs te verdubbelen. Sluiting van kolenmijnen na het bereiken van record lage prijzen begin dit jaar, extreme regenval in kolen producerende landen, een productiebeperking in China en de problemen met Franse en Belgische kerncentrales heeft tot hogere prijzen geleid.

Behoudens sluiting van onrendabele mijnen (hoewel de vraag is of deze mijnen ook bij het huidige prijsniveau zouden zijn gesloten) zijn genoemde factoren niet blijvend van aard. Op 7 november bereikte de CO2 prijs voor het eerst sinds april dit jaar een niveau boven de 6,5 EUR per ton emissierechten. Op 8 november begonnen de CO2 prijzen parallel aan de kolenprijzen te dalen en bevinden ze zich nu net boven de 5 euro.

Fig. 3 – Prijsontwikkeling Co2 emissierechten, dec 2016 contract in euro per ton

Aardgas

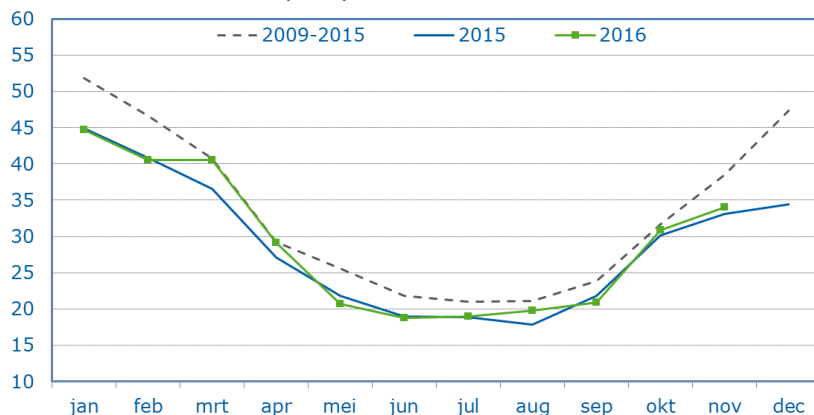
Na een felle uitbraak richting de 18 euro per MWh voor het voorste jaarcontract is de prijs weer terug op het niveau van eind oktober. Prijzen voor Cal-17 noteren nu net onder de 17 euro per MWh. Door verhoogde onzekerheid rondom de Franse kerncentrales, de beperkingen in de Britse gasopslagen, toegenomen doch tijdelijk vertrouwen in een OPEC *production freeze*, als ook kouder weer stonden aan de basis van de prijsopleving.

Fig. 4 – Prijsontwikkeling TTF aardgas Cal-17 (EUR/MWh)

Ook in de komende periode zal de ontwikkeling van de gasprijs in de komende maanden sterk correleren met de temperatuur en weersverwachtingen alsook met nieuws over de beschikbare nucleaire capaciteit in België en Frankrijk deze winter. Beide factoren laten zich moeilijk voorspellen.

Fig. 5 – Ontwikkeling verbruik aardgas Nederland. Oktober 2016 geëxtrapoleerd vanaf 20 november (TWh)

Bron: GTS

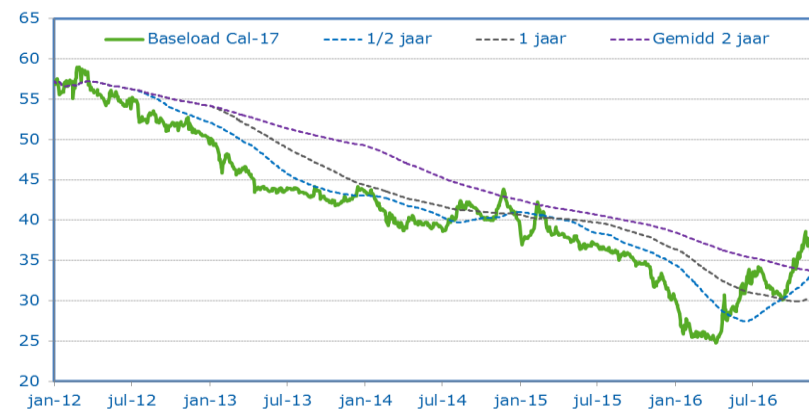
De Nederlandse gasvraag laat een vergelijkbaar patroon zien als vorig jaar toen het verbruik in november ook onder het meerjarig gemiddelde lag.

Elektriciteit

Meevallende en tegenvallende berichten uit Frankrijk over de staat van de kerncentrales, die worden onderzocht op gebreken, wisselen elkaar af. De nieuwsberichten vertalen zich in felle prijsbewegingen. Uitslagen van 1 euro per MWh zijn niet ongewoon. De afgelopen drie weken is de prijs niet boven de piek van begin november uitgekomen en lijkt de markt wat te ontspannen, nadat enkele Franse centrales groen licht kregen van de toezichthouder om weer op te starten. Aan de aanvankelijke daling kwam abrupt een einde toen bekend werd dat drie centrales niet in november, maar pas eind december zouden worden herstart. Dit laat zien dat de situatie nog zeer onzeker en precair is.

Koud winterweer kan de energievoorziening in Frankrijk onder druk zetten. Een hogere prijs zorgt dan voor een evenwicht tussen vraag en aanbod. Korte termijn prijzen in de buurt van de 200 euro per MWh zoals begin november zullen dan eerder regel dan uitzondering zijn. De Belgische en Nederlandse markt zijn hier niet immuun voor en zullen in een dergelijk scenario ook te maken krijgen met hogere prijzen al zullen die een stuk minder extreem zijn dan in Frankrijk.

Fig. 6 – Prijsontwikkeling elektriciteit Cal-17 (EUR/MWh)

Verwachting

De onzekerheid over de Franse elektriciteitsmarkt zal ook komende maand aanhouden aangezien de herstart van tenminste drie kerncentrales tot eind december is uitgesteld. De eerste tekenen dat de kolenproductie in China weer toeneemt heeft voor enige ontspanning op de kolenmarkt gezorgd. Gegeven het terugdraaien van de tijdelijke productiebeperkingen in China is het aannemelijk dat de productie en opbouw van voorraden in de komende maanden eerder toe- dan afneemt. Naast de problemen met de kerncentrales in Frankrijk vormt het weer in november en december traditioneel het grootste prijsrisico. De afgelopen twee jaar verliep de winter zeer mild waaruit je zou kunnen afleiden dat een derde zeer milde winter op rij niet heel waarschijnlijk is. Gegeven deze drie prijsbepalende ontwikkelingen lijkt de kans op een significante correctie in december, zoals in voorgaande jaren, dit jaar niet heel groot.

Heeft u vragen, dan kunt u zich richten tot:
Hellemans Consultancy B.V.
Chris Guth en Michiel de Voogt, analisten
Telefoon: 030 - 22 55 011

Hellemans Consultancy B.V.

Hellemans Consultancy B.V. heeft zich gespecialiseerd in het begeleiden van en adviseren bij de inkoop van energie. Zij bestaat uit een team van meer dan 30 professionals en is een betrouwbare en onafhankelijke partij, die inmiddels al meer dan 15 jaar actief is op de energiemarkt. Met krachtige adviezen over de inkoop van elektriciteit en aardgas, factuurcontrole, rendement studies en energiemanagement functioneert zij voor de zakelijke markt als een vuurtoren in de nationale en internationale energiemarkt. Een betrouwbaar en blijvend oriëntatiepunt waarop de energiekoers voor de komende jaren kan worden bepaald.

Licht op energie is een uitgave van Hellemans Consultancy B.V. Hierin vindt u algemene informatie en achtergronden ten aanzien van de marktontwikkelingen voor elektriciteit en aardgas, zowel van de afgelopen periode als van de komende periode. Op dit document is de disclaimer van Hellemans Consultancy B.V. van toepassing.
<http://www.hellemansconsultancy.nl/disclaimer/>